

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-2-90 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 07-53/572-188
Karar Tarihi : 20.6.2007

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B- RAPORTÖRLER : Ali DEMİRÖZ, Remzi Özge ARITÜRK

C.ŞİKAYET EDEN : Çiftçiler Traktör Zirai Mak. İnş. Oto. Hayv. Tic. ve San. Ltd. Şti.
Tuzla Mah. Sanayi Cad. No:74 Adapazarı/Sakarya

20

D.HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILAN : Uzel Makine Sanayi A.Ş.
Topçular, Kışla Caddesi No:5 Rami 34147 İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Uzel Makine Sanayi A.Ş.'nin Çiftçiler Traktör Zirai Mak. İnş. Oto. Hayv. Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin bayiliğini haksız yere iptal ettiği ve elinde kalan traktörlerin satışında T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'den kredi kullandırılmasını engellediği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ : Şikayetçi tarafından yapılan başvuruda;

- 30
- 1989 yılından 15.4.2007 tarihine kadar Uzel Makine Sanayi A.Ş. (Uzel)'nin Sakarya bayiliğini başarıyla sürdürdükleri ancak Uzel'in dayatmacı ve baskıcı satış politikaları sonucunda bayiliklerinin haksız yere iptal edildiği ve şirketin önemli ölçüde zarara uğradığı,
 - Türkiye genelinde son yıllarda kendileri gibi haksızlığa uğrayan 20-25 civarında bayinin de bayiliklerine son verilerek mağdur edildiği,
 - Uzel yöneticilerinin agresif tutum ve davranışları ile haksız rekabete neden oldukları ve bu duruma T.C Ziraat Bankası A.Ş. (Ziraat Bankası) şubelerini de ortak ettikleri,
 - Bayiliklerinin iptal edilmesinden sonra ellerinde bulunan 45 adet traktörün satışının, Uzel tarafından bankalardan kredi verilmemesi için her türlü engellemenin yapıldığı ve bu durumun kendilerini maddi sıkıntıya soktuğu,
 - Uzel tarafından kabul edilmediği,
 - Ziraat Bankası Osmaneli Şubesi aracılığıyla Ahmet Demirtaş'a satmış oldukları Massey Ferguson marka 240 S tipi traktörün tüm kredi onay işlemleri
- 40

tamamlandığı, faturası kesildiği, ruhsat ve plakaları çıktığı halde kredinin hesaplarına geçmesini Uzel'in engellediği,

- 50 – Ellerinde bulunan 45 adet traktörü, normal piyasa koşullarında satamadıklarından ötürü bankalardan ticari kredi kullandıkları ancak Uzel'in satışlarla ilgili banka kredilerini özellikle Çiftçiler Traktör Zirai Mak. İnş. Oto. Hayv. Tic. ve San. Ltd. Şti. (Çiftçiler Traktör) aleyhine haksız engellemesi nedeniyle bu traktörleri satamadıkları

iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 10.5.2007 tarih ve 3341 ile giren başvuru üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 22.5.2007 tarih, 2007-2-90/ İİ-07-AD sayılı İlk İnceleme Raporu, 28.5.2007 tarih, REK.0.06.00.00-110/167 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-53 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- 60 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; şikayet dilekçesinde yer alan iddialar hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasının gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına gerek olmadığı ve başvurunun reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Başvuru konusu, Uzel'in Çiftçiler Traktör dahil pek çok bayinin bayiliklerini haksız yere iptal ettiğine, bayilik ilişkisinden ötürü Çiftçiler Traktör'ün elinde kalan traktörlerin satışının Uzel tarafından Ziraat Bankası şubelerinden kredi verilmesinin önlenmesi suretiyle engellendiğine yönelik bir şikayettir.

- 70 Konu ile ilgili olarak raportörlerce Çiftçiler Traktör yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde, *"2005 yılında Uzel'in biçerdöver satışı da yapmaya başladığı ve kendilerine traktör yanında biçerdöver de almaları yönünde baskı yapıldığı, kendilerinin biçerdöver almak istemedikleri ve Ocak 2007'de Uzel'in bayiliklerini iptal ettiği; bayiliklerinin iptal edilmesinin ardından ellerinde kalan traktörleri Uzel'in geri almayı kabul etmediği ve bu traktörlerin Ziraat Bankası şubeleri aracılığıyla uygun koşullu kredi kullandırılarak satışını da bu kredilere onay vermeyerek engellediği"* şeklinde beyanda bulunulmuştur.

- 80 Ziraat Bankası ve Uzel arasındaki ilişkinin açıklığa kavuşturulması amacıyla Ziraat Bankası Göynük/Bolu Şubesi'nden bir yetkili ile raportörlerce yapılan telefon görüşmesinden, Ziraat Bankası'nın Uzel dahil tüm traktör firmaları ile farklı koşullarda protokoller imzaladığı, bu protokollerin kapsamı içerisinde gerçekleştirilen traktör alımlarında bireysel başvurulardan daha uygun koşullarda kredi kullandırma olanağının sunulduğu, Uzel bayilerinin yaptıkları traktör satışlarında Uzel tarafından onaylanmış *"Firma Kredi Değerlendirme ve Onay Formu"*nu kendilerine sunmaları durumunda protokol kapsamında uygun koşullarda kredi kullandırma olanağını sağladıkları, bu protokollerin kapsamı dışındaki kredi koşullarının ise görece daha az avantajlı olduğu anlaşılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi rekabeti sınırlayan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarını yasaklamaktadır. Öte yandan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak çıkarılan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) uyarınca, üretim veya dağıtım

90 zincirinin farklı düzeylerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımını düzenlemek amacıyla yapılan dikey anlaşmalar, yine bu Tebliğde belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanunun 4. maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulmuştur.

Çiftçiler Traktör yetkilisi ile raportörlerce yapılan görüşmede, Uzel tarafından Çiftçiler Traktör'ün bayiliğinin sona erdirilmesinin nedeninin, Çiftçiler Traktör'ün Uzel'in ürün gamı içerisinde yer alan biçerdöverlerin satışını yapmayı kabul etmemesi, bu ürün gamını bütün olarak değil de kendi tercihleri doğrultusunda kısmi olarak satmak istemesi olduğu iddia edilmiştir. Dikey anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirleyen 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde, anlaşmaları 2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamalar sıralanmıştır. Bu çerçevede, söz konusu iddianın doğru olduğu düşünülse bile, Uzel'in kendi ürünlerinin satışını yapan bir bayisinden, sadece belli ürünlerini değil de tüm ürünlerinin satışını yapmasını beklemesi ve bayiliklerini buna göre belirlemesi, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde sayılan sınırlamalar arasında yer almaması nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı bir durum oluşturmayacaktır.

Diğer şikayet konusu ise, Uzel'in Ziraat Bankası ile yaptığı *Protokol* kapsamında sadece bayilerine daha uygun koşullarda kredi kullandırması ancak, bayiliği sona erdirilmiş bir satıcıya, daha önce Uzel'den alınmış traktörlerin satışında aynı uygun koşullarda kredi kullandırılmamasıdır. Bankaların değişik satıcılara birbirinden farklı koşullarda kredi olanağı sağlaması günümüzde yaygın bir ticari uygulamadır. Bu çerçevede, tarafların sözleşmelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Uzel'in Ziraat Bankası ile yapmış olduğu anlaşma çerçevesindeki avantajları artık bayisi olmayan bir şirketin traktör satışlarında kullandırmamasının, rekabeti kısıtlayıcı bir uygulama olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu şikayet ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.